

MAAILM, EESTI JA TOIDUAINETETÖÖSTUS

Maris Lauri

Aprill 2014

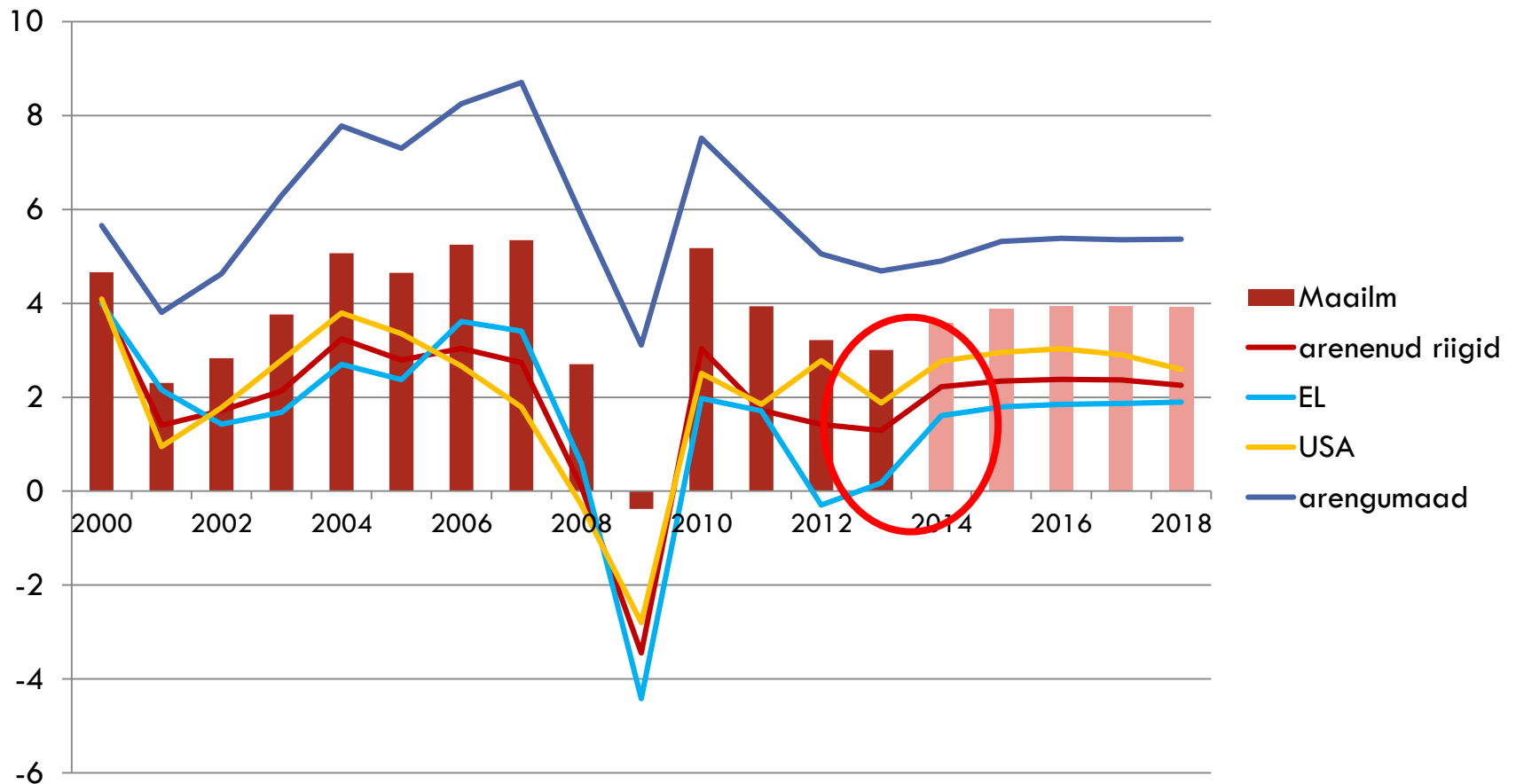
Mis toimub maailmas?

Pikaaegsed globaalsed trendid

- Rahvastiku aeglustuv kasv
- Teatud loodusressursside hinnatõus tulenevalt nõudluse kasvust ja pakkumise kasvu nappusest
- Tehnoloogiline progress
- Veel rohkem infot ja teadmisi
- Arengumaade osakaalu kasv maailmamajanduses
- Riskide ja ebakindluse kasv
 - Jõukate riikide probleemid
 - Arengumaade probleemid

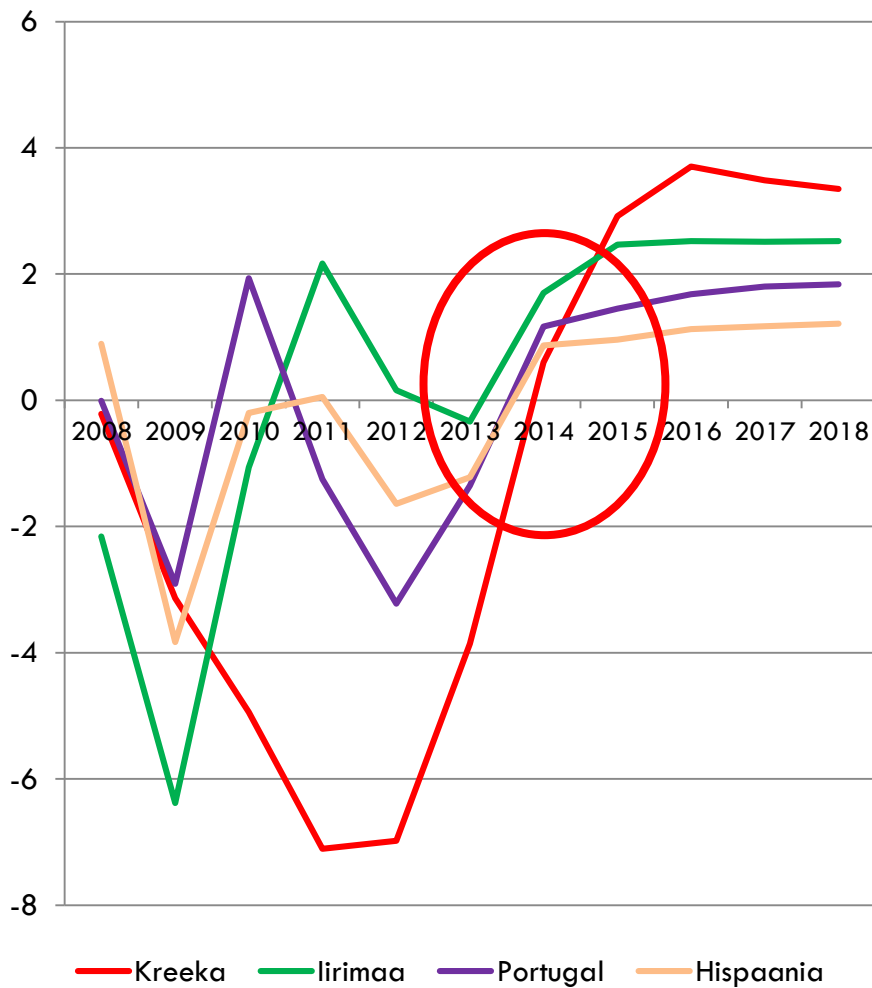
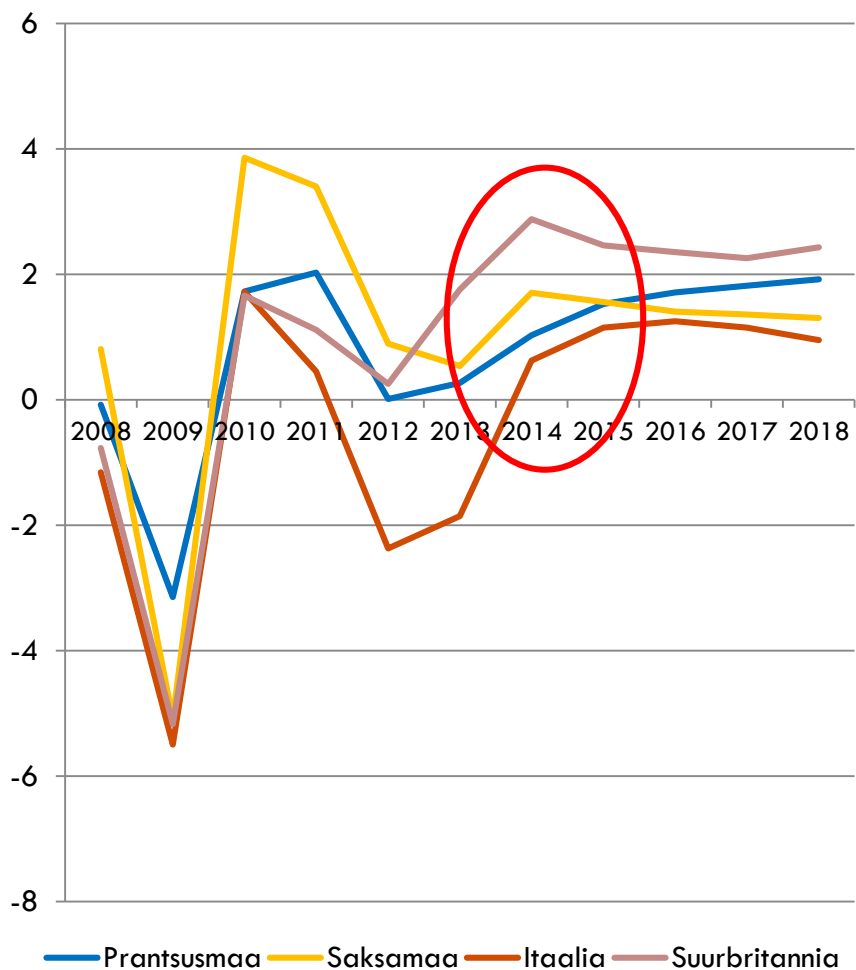
Prognoosid ootavad majanduskasvu aeglust kosumist

IMFi majandusprognoos: majanduskasv %

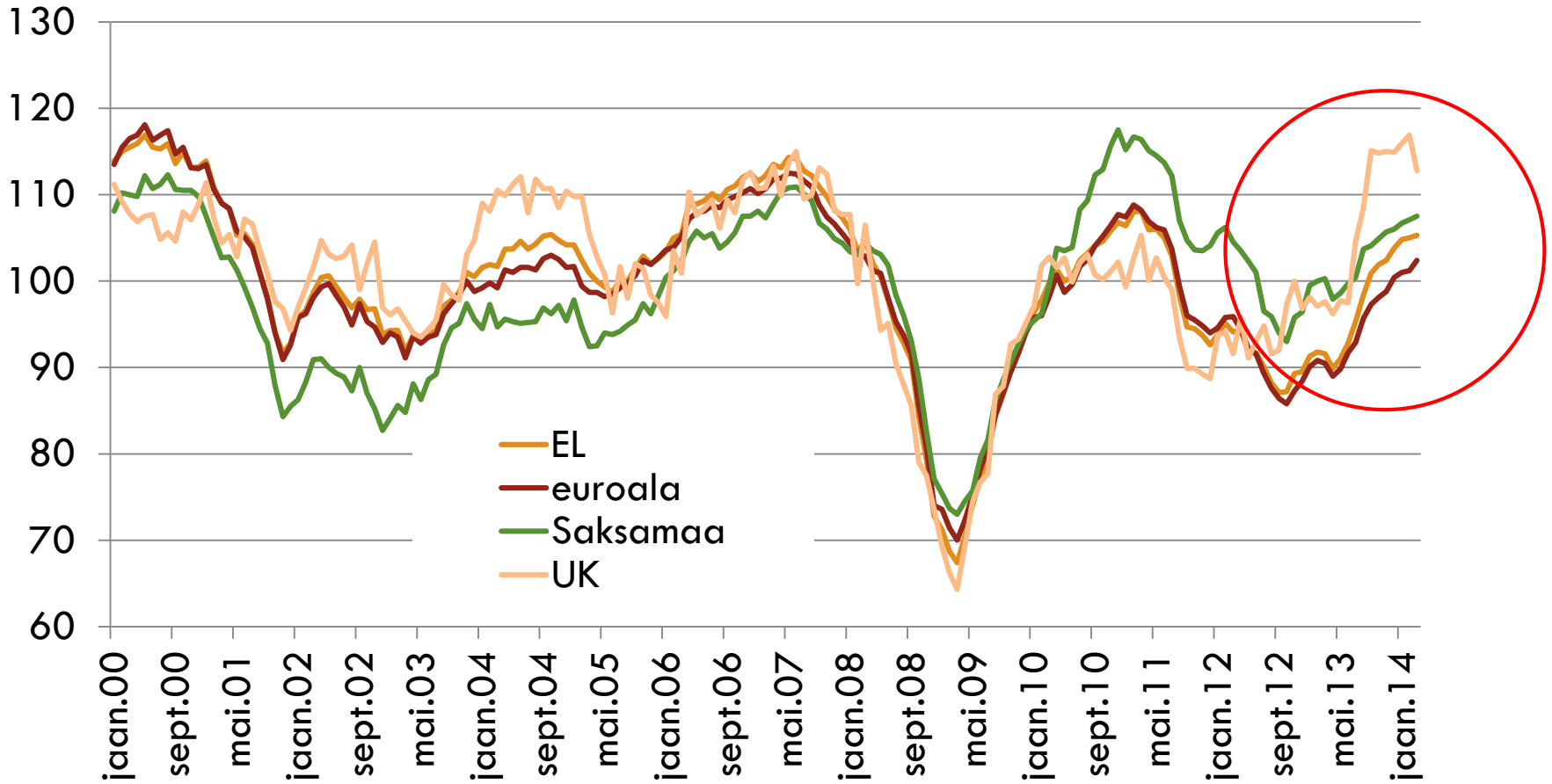
Ka Euroopas kasv tugevneb (IMF), %

5

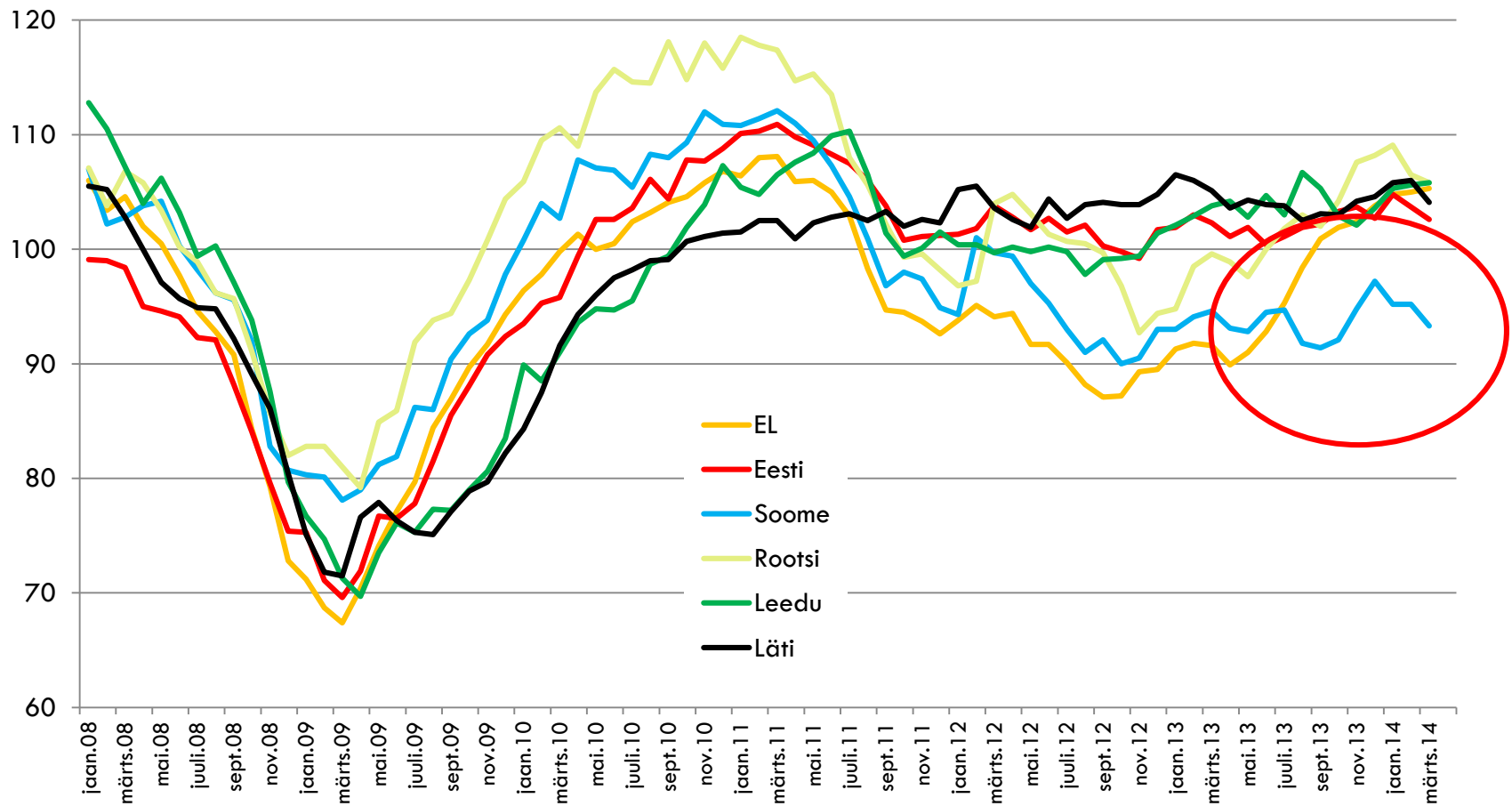

Meeleolud Euroopa majanduses paranevad

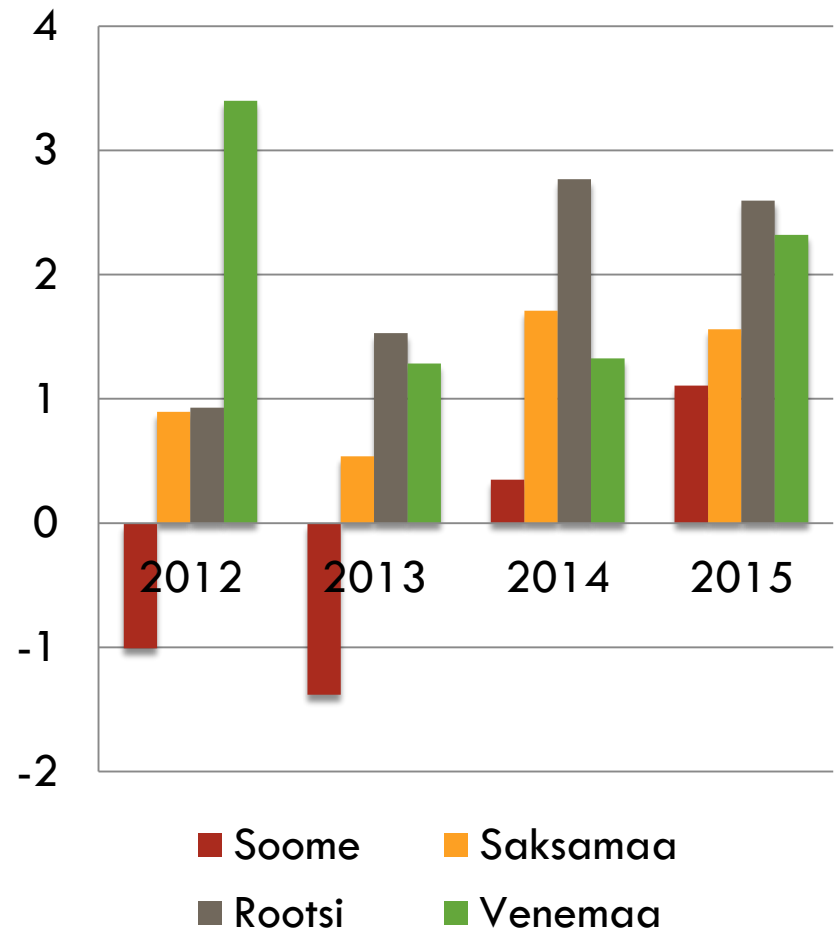
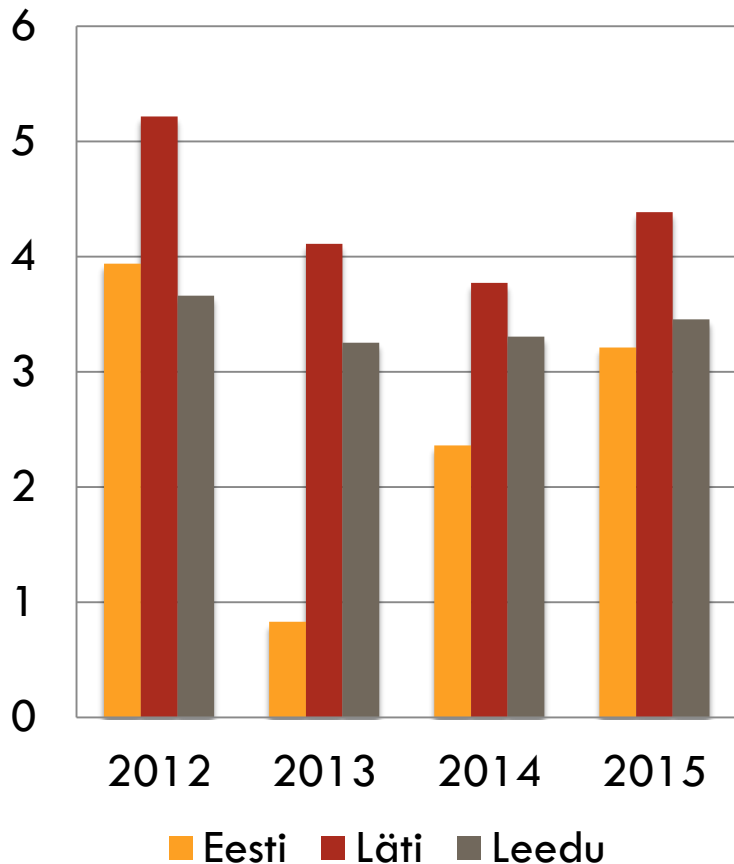
...

Eesti naabermaadest on seis kehv Soomes

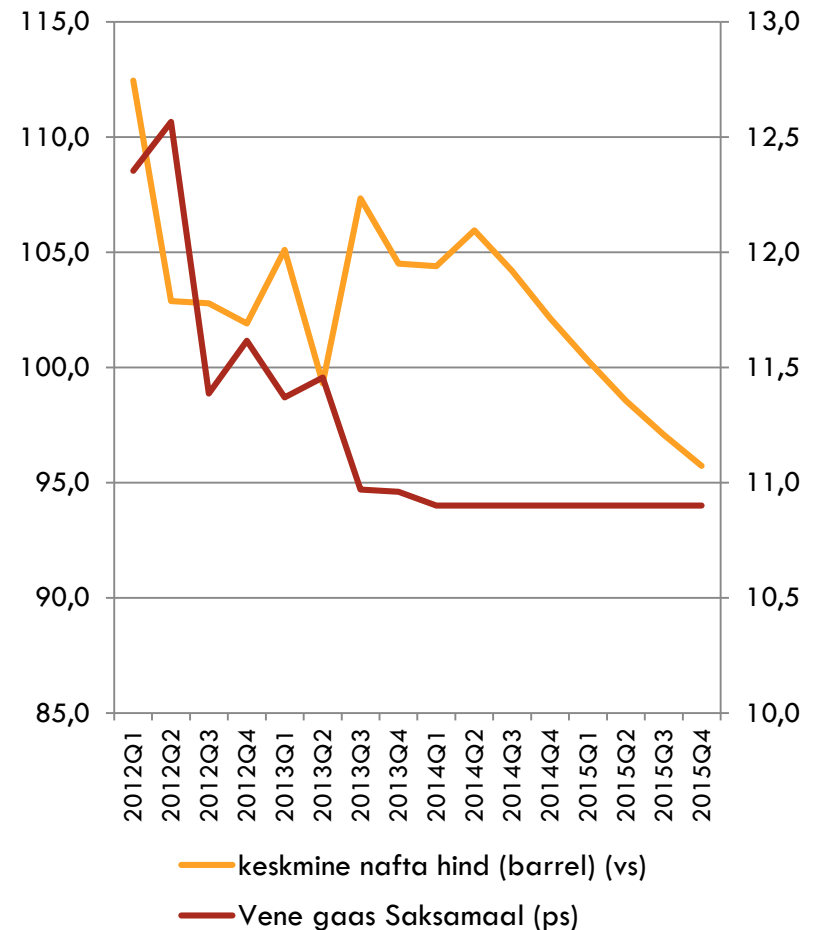
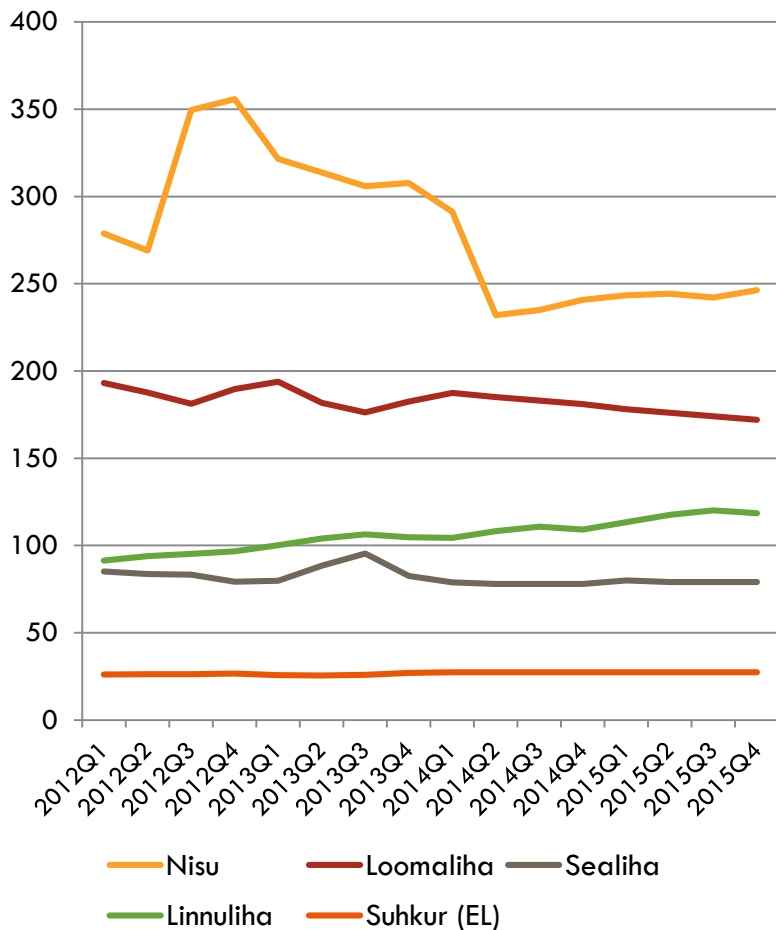

Majanduskasv Läänemere ääres tugevneb (IMF), %

Ukraina-Vene konflikt pole prognoosis sees!

Hinnaproгноosid tarbijale soodsad (IMF, dollarid)

Halvad üllatused alati võimalikud!

Selle aasta märksõnad

(kui suuri poliitilisi probleeme ei tule)

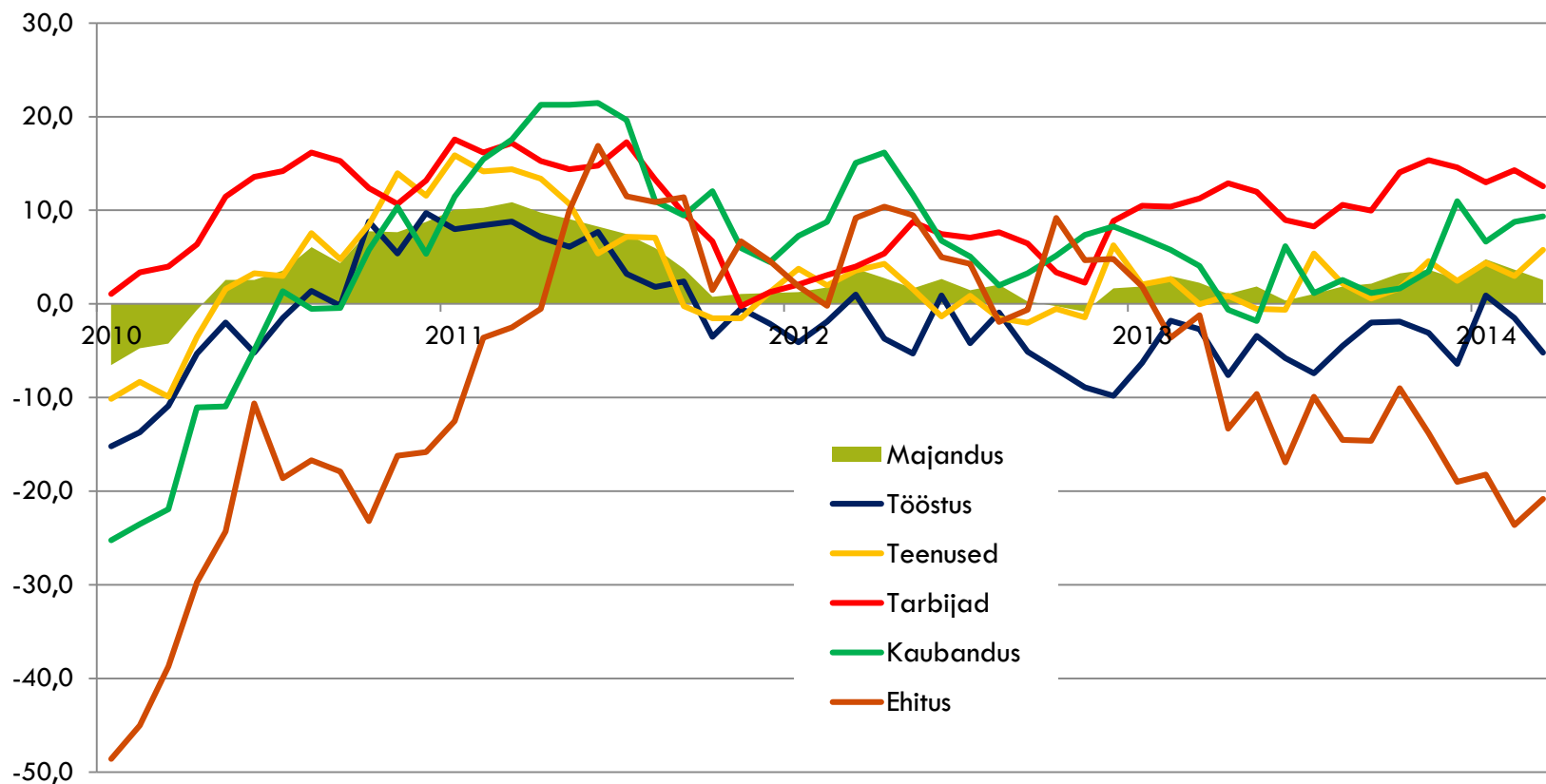
- Tasapisi kosuv nõudlus
- Mõõdukad hinnad, vaid üksikute hindade tõus globaalsel turul (sj oder, soja, vabaturu suhkur, kohv, kakao)
 - Ilma ei prognoosi!
 - Värsked viited hinnatõusu tugevnemisele
- Ebaühtlane kasv, sh Euroopas
- Järgmine aasta on loodetavalt veel parem

Pilt Eestisse

Kindlustunne ehituses nõrk, tööstuses kehvapoolne, mujal korralik

12

Kindlustunne pikaajalise keskmise suhtes

Majandusseis: pettumus

- 2013.aasta tulemused jäid üldjuhul ootustele alla
 - Partnerriikide nõrkus
 - Tarbijad säilitasid ettevaatlikkuse, kuigi kulutasid varasemast enam
- Hinnatõus oli oodatust tagasihoidlikum (konkurents)
- Kulude kasv prognoositust mõnevõrra tugevam
 - Palgad
 - Elekter
 - Sisseostetavad teenused
 - Samas: muud energia- ja transpordikulud kasvasid tagasihoidlikult (isegi langesid)

Majandusootused: ettevaatlik lootus

- Kerged märgid nõudluse paranemisest
 - Mõnes kohas paraneb, teises kohas halveneb
 - Halvimad kartused ei ole realiseerunud
- Hinnatõus
 - Hindade tõstmise tahe on suurem kui võimalused (nõudlus ON nõrk, konkurente ON rohkem)
- Ettevõtted on mõneti kohanenud, kuid mitte kõik
 - Paljudes ettevõtetes peataolek
 - „ootame, mida homme toob“
 - „järsku läheb üle“

2014.aasta – kannab uusi ja vanu trende

□ Eksport

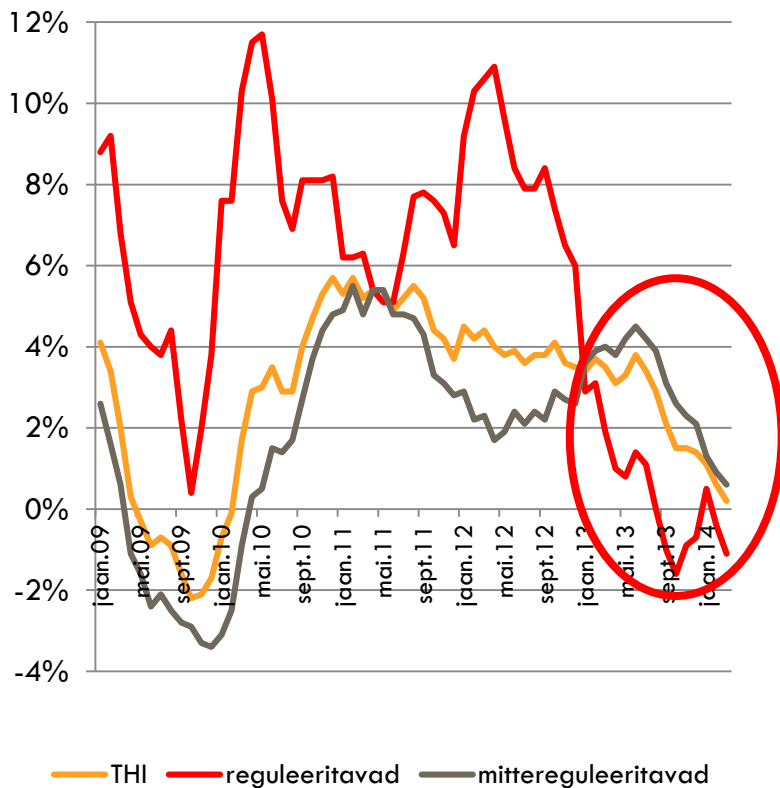
- Võimalused paremad, kuid tuleb pingutada
- Uued turud, uued võimalused (aga ka teistsugused riskid)
- Riskivabu turge ei ole
- Konkurente rohkem
- Koostöö on võimalus väiksematele

□ Siseturg

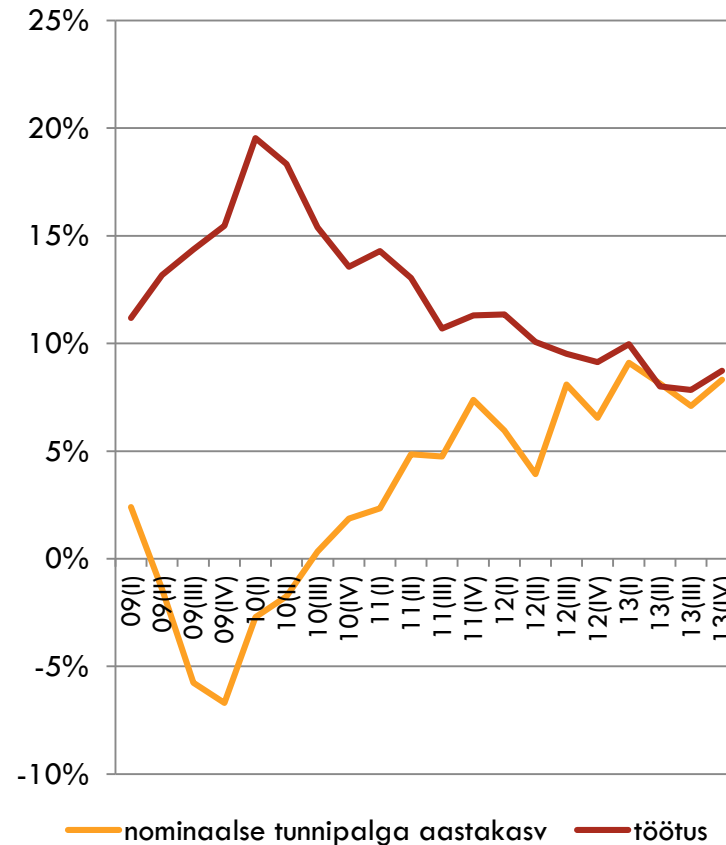
- Sissetulek tõuseb, aga ...
- ... ostja on ettevaatlik ...
- ... ja rahvaarv väheneb (veel kaua)
- Riigil on raha napilt (ilmselt alaliseks, kuid eriti 2014)

Nõrk inflatsioon ja tugev palgatõus toetavad tarbimist

Tarbimishindade aastakasv

Tööturg

Kaks tarbijate põhigruppi

- Väikese sissetulekuga inimesed
- Keskmise ja keskmisest suurema sissetulekuga inimesed

Vaesemad pered

- Väga tugev reaaltulude langus kriisi ajal
 - Tulude otsimine
 - Tihtipeale Eestis nõrk positsioon (kvalifikatsioon, elukoht)
 - Välismaale tööle (ajutisest saab alaline?)
 - Riigitoetuste suur osakaal tulupoolel
 - Praegu ja lähitulevikus tulude kasvuprotsent tugev (maksuvabamiinimum, toetused jmt)
- Kulude väga tugev kontroll
 - Sundkulud, sh toit, on suure osakaaluga
 - Väikesed “preemiaostud”
 - Enamus tuludest kulutatakse ära

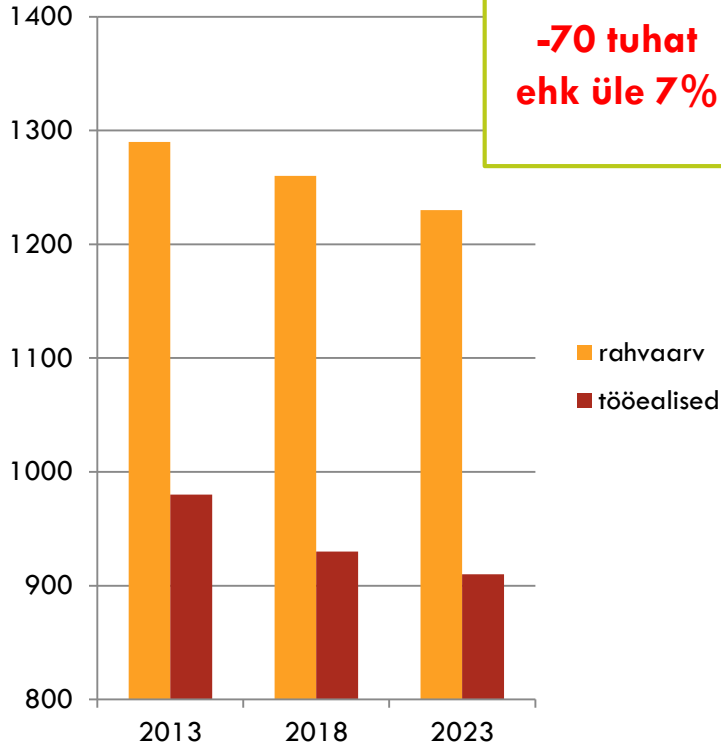
Jõukamad pered

- Väga varieeruv seltskond
- Reaaltulud on taastunud
 - Tarbimise piirajaks on võlakoormus
- Tarbijakäitumine on muutunud
 - Ettevaatlikkus ja kulude kontroll
 - Moodsad tarbimistrendid
 - “Seisus kohustab”
 - Väike meelelahutus
 - Kvaliteet

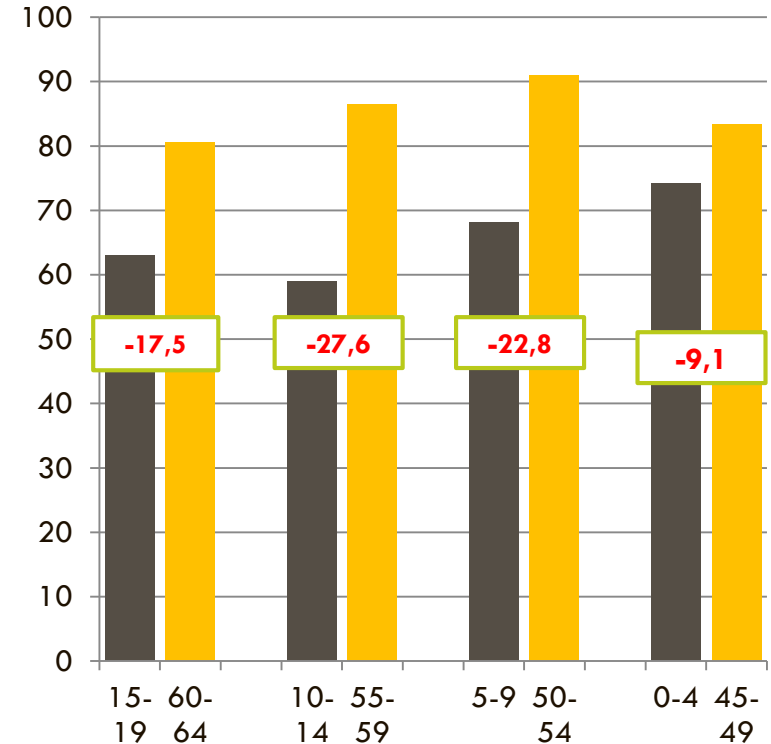
Tulevik, millega tuleb igal ettevõttel arvestada:

töotajaid jääb kiiresti vähemaks ja töötajad vananevad

Rahvaarv ja tööealiste (15-74) arv, tuh in

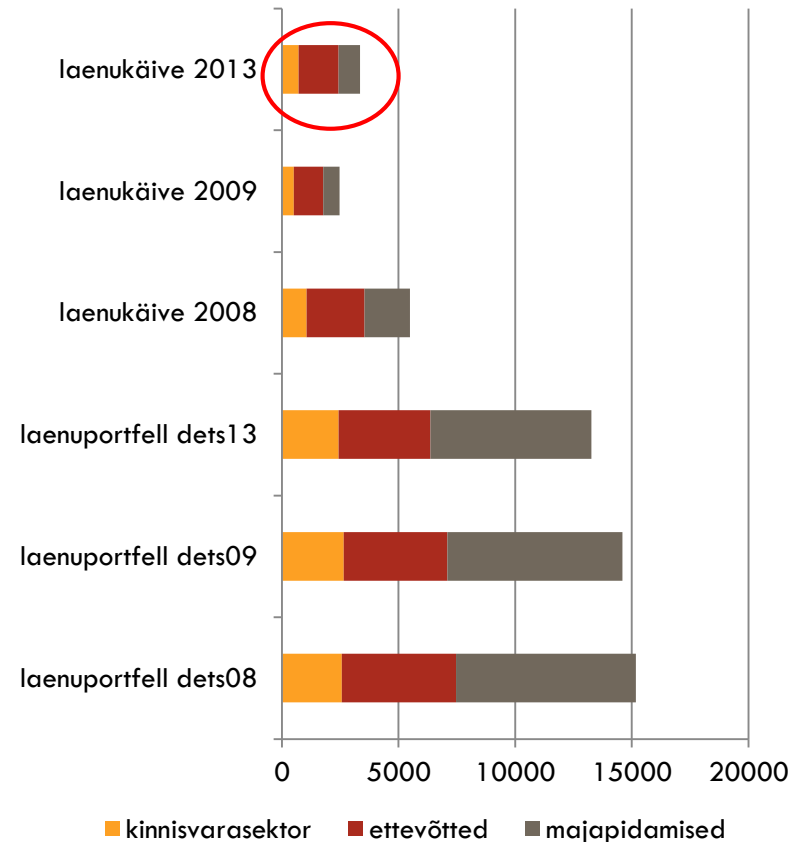
Vananemine (põlvkondade erinevused), tuhat in

Investeeringimine nihkub erasektoris ja jääb suhteliselt tagasihoidlikuks

- Miks investeerida?
 - Usk paremasse ja edukamasse tulevikku
 - Tootmise uuendamise vajadus
- Mis toetab?
 - Finantseerimise kättesaadavus
 - Omavahendid
 - Võõrvahendid
 - Üldine ärikeskkond

Pangad eelistavad ettevõtteid

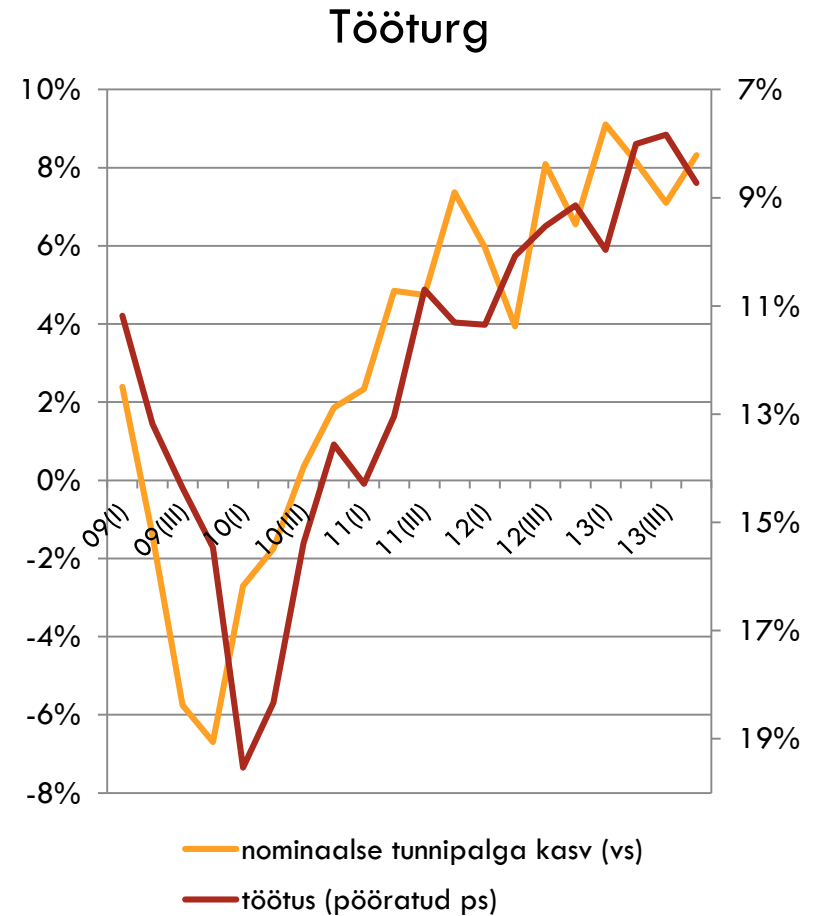

Eurorahade voog ajutiselt väiksem

- Sujuvalt jookseb vaid põllumajandusraha
- Protsess on algusjärgus
 - ▣ Programmid Eestis, kinnitamised ELis jne
 - ▣ Parimal juhul hakkab midagi liikuma järgmisel aastal
- Pikaajaline vaade:
 - ▣ Eesti läheb jõukamaks ja tasapisi väheneb nn tasandusfond ehk vaesematele riikidele mõeldud raha

Palk on tööjõu hind

- Kui majandus kasvab ...
- ... kasvab tööjõu vajadus
- ... kui tehnoloogiat ei muudeta,
- ... kui toodangut ei muudeta
- Muutused võtavad aega

Märksõnad Eesti jaoks

- Hinnatõus on mõõdukas, kiirenev aasta teises pooles
- Palgatõus jääb suhteliselt tugevaks
- Investeeringud on vajalikud ja soodsad teha
 - Uued seadmed, uued tehnoloogiad jmt
 - Uued tooted, teenused jmt
- Võimalikud muutuste alad
 - Turustamine, kaalutletud müük, uued turud
 - Kasumiootused
 - Koostöö

Täna tähelepanu eest!

mlauri@neti.ee

mlauri.wordpress.com